

Sygnatura akt: I C 41/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

09 listopada 2022 roku

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Ludmiła Dulka-Twarogowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Arleta Ratajczak

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2022 roku w Wąbrzeźnie

na rozprawie

sprawy z powództwa: **(...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.**

przeciwko: **Gminie K.**

- o zaprzestanie naruszeń prawa własności ruchomości

1) oddała powództwo w całości,

2) zasądza od powódki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. na rzecz pozwanej Gminy K. kwotę 3.600,00 zł (trzy tysiące sześćset złotych zero groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu;

3) nakazuje pobrać od powódki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wąbrzeźnie kwotę 1.397,00 zł (tysiąc trzysta dziewięćdziesiąt siedem złotych zero groszy) tytułem brakującej opłaty od pozwu.

Sędzia

Ludmiła Dulka-Twarogowska

Sygnatura akt: I C 41/21

ZARZĄDZENIE

1. (...)

1. (...):

- (...),

- (...).

W., 09 listopada 2022 r.

Sędzia

Ludmiła Dulka-Twarogowska

Sygn. akt I C 41/21

UZASADNIENIE

W pozwie z (...) roku powódka (...) Sp. z o.o. w S. domagała się nakazania pozwanej Gminie K. zaprzestania naruszeń prawa własności, przywrócenia stanu poprzedniego oraz zasądzenia kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska (k.43, k.122-123, k.134-135, protokół rozprawy z 18 lutego 2020 r., czas zapisu: od 00:11:05 i od 00:17:43).

Sprawa podlegała rozpoznaniu w trybie zwykłym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. z o.o. w S. posiada infrastrukturę oświetleniową w postaci rozdzielni oświetleniowych, linii oświetleniowych-kablowych i napowietrznych, słupów i opraw oświetleniowych, przy czym właścicielem słupów jest (...) S.A.

W dniu(...) roku powódka jako wykonawca zawarła z pozwaną jako zamawiającym umowę nr (...) o świadczenie kompleksowej usługi oświetlenia, której przedmiotem było wykonanie kompleksowej usługi oświetlenia ulic, dróg i innych otwartych terenów publicznych (w tym utrzymania i konserwacji – serwisowania urządzeń oświetleniowych) na terenie Gminy K. w zamian za wynagrodzenie. Do obowiązków powódki należało m.in. udostępnienie własnej infrastruktury do celów oświetlania.

Pismem z (...) roku pozwana powiadomiła powódkę o demontażu ulicznych opraw oświetleniowych w związku ze zrealizowanym zamówieniem publicznym: „Dostawa z montażem energooszczędnych źródeł światła oświetlenia ulicznego typu LED na terenie Gminy K. oraz dostawa i montaż energooszczędnych źródeł oświetlenia wewnętrznego typu LED w wybranych budynkach gminnych” i informowała o możliwości odbioru zdemontowanych opraw drogowych należących do powódki.

W odpowiedzi powódka wezwała pozwaną do zaprzestania naruszeń jej prawa własności, wezwała do przywrócenia stanu zgodnego z prawem poprzez ponowny montaż zdemontowanych ulicznych opraw oświetleniowych oraz domagała się wyjaśnień.

Pismem z (...) roku pozwana wskazała, że jej działania wynikały z realizacji obowiązków nałożonych na Gminę ustawami o efektywności energetycznej oraz o finansach publicznych.

W kolejnych pismach powódka wskazywała, że prace montażowe były bezprawne i odbyły się bez jej zgody i wzywała do przywrócenia stanu poprzedniego.

Według wycień strony powodowej koszt demontażu opraw oświetleniowych i montaż poprzednio zamontowanych opraw wynosi 31.923,81 zł.

Okoliczności bezsporne, ponadto dowody:

- ***umowa wraz z załącznikiem (k.16-16v);***
- ***zawiadomienie pozwanej (k.20);***
- ***pisma powódki z 15.05.2020 i 05.06.2020 (k.21-23);***
- ***odpowiedź pozwanej z 12.06.2020 (k.24-26);***
- ***pisma powódki z 29.06.2020 i 20.08.2020 (k.27-30, k.113);***

- *kosztorys (k.44-46);*
- *dokumentacja dot. zamówienia publicznego (k.60-112);*
- *umowa o współpracy z 19.10.2010 (k.124-125v)*
- *zeznania świadka J. M. (protokół rozprawy z 18 lutego 2020 roku, czas zapisu: od 00:20:10);*
- *zeznania świadka P. N. (protokół rozprawy z 18 lutego 2020 roku, czas zapisu: od 00:48:14);*
- *zeznania świadka M. F. (protokół rozprawy z 26 kwietnia 2022 roku, czas zapisu: od 00:08:21);*
- *zeznania Wójta Gminy K. (protokół rozprawy z 19 października 2022 roku, czas zapisu: od 00:11:31).*

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie (...) Sp. z o.o. w S. domagała się nakazania Gminie K. zaprzestania naruszeń prawa własności i przywrócenia stanu poprzedniego. Swoje żądanie powódka oparła o przepis art. 222 § 2 k.c.

Zgodnie z art. 222 § 2 k.c. przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń. Przesłankami wskazanego roszczenia negatoryjnego jest: posiadanie przymiotu właściciela oraz okoliczność naruszenia własności w inny sposób, niż przez objęcie rzeczy we władanie przez osobę do tego nieuprawnioną względem właściciela (z ustawy, czy z prawa podmiotowego). Naruszenie jednak nie może powodować zmiany substancji rzeczy w takim zakresie, że zastosowanie może mieć tylko inne roszczenie, w szczególności deliktowe lub z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Naruszenia te muszą mieć również charakter trwały, wykluczone jest roszczenie negatoryjne w przypadku incydentalnego, chwilowego naruszenia sfery władztwa właściciela (vide: komentarz do art. 222 k.c. [w:] Kodeks cywilny. T. I, Komentarz. Art. 1–449 ¹⁰ pod red. K.Pietrzykowskiego, Wyd. 9, Warszawa 2018, Legalis). Roszczenie negatoryjne skupia dwa uprawnienia przyznane właścicielowi: możliwość żądania przywrócenia stanu zgodnego z prawem oraz zaprzestania naruszeń. W zależności od okoliczności właścicielowi może przysługiwać jedno albo drugie uprawnienie, albo obydwa łącznie. Przywrócenie stanu zgodnego z prawem polega na doprowadzeniu do sytuacji, w której właścicielowi zostaje przywrócona możliwość niezakłóconego korzystania ze swojego prawa, w granicach przewidzianych w art. 140 k.c. Chodzi zatem o usunięcie bezprawnych wpływów w sferę wyłącznych uprawnień właściciela (vide: wyrok SN z 30.01.2009r., sygn. II CSK 461/08, Legalis nr 236887). Polega to bądź na zaprzestaniu działań naruszających cudze prawo, bądź na podjęciu pewnych pozytywnych działań. Z kolei zaniechanie dalszych naruszeń oznacza zaprzestanie bezprawnej ingerencji w sferę cudzego prawa własności. Celem i treścią roszczenia negatoryjnego nie jest usunięcie wszelkich skutków ingerencji we własność, lecz przywrócenie i zapewnienie istnienia na przyszłość stanu zgodnego z prawem, a więc stanu władztwa nad rzeczą wolnego od ingerencji innych osób. Legitymowanym czynnie do wystąpienia z roszczeniem negatoryjnym jest właściciel (współwłaściciel), użytkownik wieczysty, jak również osoby uprawnione z tytułu ograniczonych praw rzeczowych (do których stosuje się odpowiednio przepisy o ochronie własności).

Na gruncie niniejszej sprawy legitymacja czynna przysługiwała powódce, która – jak wynika z treści umowy o świadczenie usługi oświetlenia, a także zeznań świadka M. F., jest właścicielem infrastruktury oświetleniowej w tym opraw oświetleniowych, za wyjątkiem słupów, które należą do (...) S.A. Strona pozwana na etapie przedprocesowym, w tym w trakcie wymiany korespondencji, nie kwestionowała prawa własności opraw powódki, a uczyniła to dopiero w odpowiedzi na pozew. Ponadto wskazać należy, iż pozwana dokonała zwrotu zdemontowanych opraw na rzecz powódki, co świadczy, iż uważała ją za właściciela tych opraw. Ponadto Sąd dokonując analizy przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku (Dz.U.2022.1385), a także art. 47 k.c., 49 k.c. i 191 k.c. doszedł do przekonania, że oprawy wraz ze źródłami światła stanowią punkty świetlne wymienione w art. 3 pkt 22 w/w ustawy, które nie

stanowią części składowych słupów, a tym samym mogą być odrębnym przedmiotem prawa własności przysługującego przedsiębiorstwu energetycznemu.

Oprócz kwestionowania przez pozwaną prawa własności zdemontowanych opraw oświetleniowych, pozostałe okoliczności stanu faktycznego miały charakter bezsporny, a ponadto wynikały z przeprowadzonych dowodów.

Pozwana domagała się oddalenia powództwa w oparciu o art. 5 k.c.

Możliwość powołania się przez pozwanego na nadużycie prawa podmiotowego właściciela, który dochodzi roszczenia negatoryjnego, nie jest wykluczone. Wzgląd na ochronę własności, jako prawa gwarantowanego w Konstytucji RP, nakazuje jednak, by korzystanie z przepisu art. 5 k.c. w odniesieniu do prawa podmiotowego właściciela następowało w sposób bardzo ostrożny. Podobnie jak w przypadku roszczenia windykacyjnego, tak też i w odniesieniu do roszczenia negatoryjnego, jedynie wyjątkowe okoliczności sprawy mogą uzasadniać zastosowanie art. 5 k.c. Powinno przy tym chodzić o uwzględnienie okoliczności przemijających, które sprzeciwiają się w danej chwili uwzględnieniu powództwa negatoryjnego, nie zaś o utrwalenie niezgodnego z prawem stanu, w którym własność jest permanentnie naruszana. Należy jednak zauważyć, że w niektórych przypadkach konieczna jest akceptacja szerszego stosowania art. 5 k.c., jako środka ochrony przed roszczeniem negatoryjnym. Stopień naruszenia własności innego niż pozbawienie posiadania bywa przecież bardzo różny, podobnie jak różne bywają konsekwencje społeczne i gospodarcze przywrócenia stanu zgodnego z prawem i usunięcia naruszeń. Jeśli naruszenie własności ma charakter hipotetyczny lub niezbyt istotny, a koszty usunięcia naruszenia są nieproporcjonalnie duże w odniesieniu do jego skali, wówczas uzasadniony może być zarzut nadużycia prawa podmiotowego przez właściciela.

Rozpatrując niniejszą sprawę ze względu na konstrukcję nadużycia prawa, o jakiej stanowi art. 5 k.c. Sąd uznał, że przepis ten winien znaleźć zastosowanie. Wskazać należy, iż do zadań własnych pozwanej należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty poprzez m.in. świadczenie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy (art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym [Dz.U.2022.559]). Ponadto, jako jednostka sektora publicznego realizuje swoje zadania, stosując co najmniej jeden ze środków poprawy efektywności energetycznej (art. 6 ustawy z dnia 20 maja 2016 roku o efektywności energetycznej [Dz.U.2021.468]) ze zm.), a środki publiczne winna wydatkować zgodnie z zasadami zasady celowości, racjonalności i oszczędności (art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych [Dz.U.2022.1634]). Pomimo, iż wymiana przez pozwaną przestarzałych opraw oświetleniowych pobierających duże ilości energii na energooszczędne oprawy wykonane w technologii LED, miała charakter samowolny, to służyła osiągnięciu wymienionych celów ustawowych. Błędem byłoby nieuwzględnienie relacji, w jakiej pozostaje skala naruszenia własności do kosztów ich usunięcia i stopnia konsekwencji społecznych i gospodarczych przywrócenia stanu zgodnego z prawem i usunięcia naruszeń. Domaganie się przez powódkę zdemontowania aktualnych opraw i ponowny montaż opraw starego typu, którego koszt wynosi około 32.000 zł doprowadziłoby do nieracjonalnego, nieuzasadnionego ekonomicznie wydatku pozwanej, który byłby nieproporcjonalnie duży w stosunku do skali naruszenia prawa własności. Powódka odzyskała należące do niej oprawy oświetleniowe, nie wystąpiła żadna szkoda, a ponadto brak jest podstaw do przyjęcia, iż pozwana może w dalszym ciągu w jakikolwiek sposób naruszać jej własność.

W świetle powyższego Sąd uznał, iż żądanie zawarte w pozwie stanowi nadużycie prawa podmiotowego, dlatego w pkt 1 wyroku oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu w pkt 2 wyroku postanowiono w myśl art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., kierując się zasadą odpowiedzialności za jego wynik. Pozwana wygrała proces w całości, dlatego powódka zobowiązana jest do zwrotu na jej rzecz kosztów procesu. Zasądzona z tego tytułu kwota 3.600 zł obejmuje wynagrodzenie pełnomocnika procesowego ustalone w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265. j.t. ze zm.)

O nieuiszczonych kosztach sądowych orzeczono w pkt 3 wyroku, obciążając brakującą opłatą od pozwu w wysokości 1.397 zł stroną powodową, jako przegrywającą proces w całości.

Sędzia

Ludmiła Dulka-Twarogowska

Pouczenie: Niniejsze doręczenie następuje w trybie art. 15 zzs9 ust. 2 zd. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j.- Dz.U.2020.1842 ze zm.) i wywołuje skutki procesowe określone w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego zgodnie z art. 15 zzs9 ust. 4 tej ustawy.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

-(...)

3. (...)

W., dnia 19 grudnia 2022 roku

Sędzia Ludmiła Dulka-Twarogowska